

adaptation to change, and mobility that give them an opportunity to effectively perform their functional responsibilities in professional activities.

Key words: training of specialists in technical majors, technical education, professional training, professional education, engineer.

Дата надходження статті: 15.01.2020 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук Султанова Н. В.

УДК 378.4:371.132

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi45.93>

Стеценко Н. М.;

orcid.org/0000-0001-7465-0426

Стеценко Д. В.;

orcid.org/0000-0002-3698-4414

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ СЕРІАЛІВ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розглянуто питання використання сучасних англомовних кіносеріалів у процесі навчання студентів іноземної мови. Визначено, що розвиток методики викладання англійської мови потребує від викладача розширення кола методичних ресурсів. Окрім друкованих видань та аудіо матеріалів, викладач може використовувати англомовні фільми, у тому числі й сучасні англомовні серіали. Доведено, що серіали мають певні переваги, оскільки містять автентичні матеріали; складаються з коротких серій, що сприяє утриманню уваги студентів і полегшує сприйняття; цікавість сюжету забезпечує системність перегляду, а значить - і системність занять іноземною мовою. Під час перегляду серіалів студенти мають змогу почути живу розмовну мову з її діалектами, цікавим сленгом та фразеологізмами; побачити відповідну міміку й жести героїв. Фільми надають можливість ознайомитися з культурою і традиціями носіїв мови, способом їхнього життя. Крім того, автентичні фільми дозволяють покращити вимову, сприяють розширенню словникового запасу студентів, удосконаленню навичок аудіювання, говоріння. Наявність субтитрів дозволяє виробляти навички автоматичного сприйняття іноземної мови завдяки тому, що в разі нерозуміння почутого, є можливість прочитати ці фрази. При доборі відеоматеріалів необхідно враховувати такі моменти: наявність базових знань студентів; відповідність рівню іноземної комунікативної компетентності; сучасність відеоматеріалу; наявність соціокультурної та соціолінгвістичної інформації.

Методисти рекомендують дотримуватися трифазової схеми роботи: до перегляду; під час перегляду; після перегляду. У статті наведено приклад методичної розробки щодо роботи над однією з серій сучасного англомовного серіалу "Freud" (Фрейд). Запропонована методика удосконалення комунікативної компетентності студентів, на нашу думку, є достатньо продуктивною, оскільки підвищує мотивацію і таким чином забезпечує формування навичок сприйняття мови на слух (аудіювання); покращує словниковий запас студентів, розвиває навички розуміння і складання речень іноземною мовою.

Ключові слова: іноземна мова, кіносеріал, автентичний відеоматеріал.

Постановка проблеми. Мова є важливим засобом спілкування, без якого не можливі розвиток і існування суспільства. Основним завданням вивчення іноземної мови є формування комунікативної компетентності, тобто здатності та готовності

*© Стеценко Н. М.

*© Стеценко Д. В.

здійснювати іншомовне міжособистісне та міжкультурне спілкування із носіями мови. Опанувати мову, не перебуваючи в країні цієї мови, дуже складне завдання, тому викладач має створити такі умови, коли студенти максимально занурюються в мовленнєве середовище. Одним із продуктивних способів поліпшення знань з англійської мови є перегляд автентичних художніх фільмів та серіалів. Відеофільми є дієвим засобом розвитку різних психологічних процесів, зокрема, уваги та пам'яті. Науково доведено, що ступінь продуктивності навчання залежить від того, наскільки сильно задіяні та напружені органи чуття під час сприйняття інформації. Матеріал краще засвоюється, коли він представлений різноманітними формами. Для кращого опанування іноземною мовою недостатньо лише простих ілюстрацій та наочних образів, а потрібні й різноманітні асоціації. Художні фільми можуть успішно вирішити це завдання, оскільки надають можливість вивчити мову певної країни детально, спираючись на збережені в пам'яті образи героїв, їхні діалоги, фрази, яскраві цитати, крилаті вирази тощо. Крім того, вивчення мови відбувається паралельно з вивченням культури, історії, традицій країни. Такий спосіб є достатньо результативним, оскільки наочність - це один із провідних методів та принципів навчання, що сприяє підвищенню інтересу та уваги до опанування мовою, підвищує мотивацію студентів.

Іншою причиною є автентичність мовного матеріалу: він не спрощений, дійові особи говорять з акцентом, типовим для тієї чи іншої місцевості, мовний матеріал сучасний, використовуються загальноприйняті вирази та ідіоми. Візуальна інформація (мова тіла, жестів), представлена у відеофільмах, допомагає краще зрозуміти мову завдяки тому, що студенти можуть бачити більше, ніж коли вони просто сприймають мову на слух. Таким чином реалізується принцип занурення в соціокультурне мовленнєве середовище країни, мова якої вивчається, у навчальній аудиторії; створюється ілюзія залучення студентів до природного мовного середовища, моделюється комунікативна ситуація [1].

Аналіз досліджень. Питанням використання художніх фільмів і серіалів у навчальному процесі приділили чимало уваги вітчизняні та зарубіжні вчені. Зокрема, Д. Хаймз, Н. Беленюк, А. Холлідей, Ван Ек займалися технологією використання відео на уроках англійської мови. Застосування різних видів фільмів, відеокліпів, реклами в навчанні англійської мови представлено в роботах Є. Глушак, В. Прокоф'єва, Є. Русакова та ін. Використання автентичного відеосюжету в навчальному процесі висвітлювали дослідники Л. Зазнобіна, О. Лемешко, Г. Поличка, І. Терехов та ін.

Незважаючи на велику кількість наукових розвідок у цій царині, питання використання автентичних відео матеріалів на заняттях з іноземної мови в закладах вищої освіти є недостатньо дослідженим.

Метою статті є висвітлення методики використання англійських серіалів у процесі вивчення іноземної мови студентами закладів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Перегляд англійських серіалів сьогодні набирає все більшої популярності серед молоді, яка хоче опанувати іноземну мову, якісно поліпшити свої знання. Відеофільми надають яскравого емоційного забарвлення процесу навчання, їхня тематика відповідає інтересам і потребам студентів.

В оригінальних фільмах звучить сучасна розмовна мова. Студенти стають свідками реального життя в англійських країнах, тому С. Стемплескі, Б. Томалін оцінюють відеосюжет як найкращий після справжніх життєвих ситуацій засіб презентації мови в аудиторії [5].

На думку фахівців, автентичні телесеріали мають певні переваги. По-перше, перегляд серіалів дозволяє почути живу мову з усіма особливостями вимови. По-друге, серіали складаються з низки повноцінних коротких серій на відміну від повнометражних фільмів. У середньому фільм триває до двох годин, а це потребує великої кількості часу й зусиль для тих, хто тільки вивчає мову. У серіалі кожна серія

триває від 30 до 50 хвилин, і це значно спрощує процес перегляду. По-третє, цікавість сюжету дозволяє зробити перегляд серіалу регулярним, а значить – і регулярними заняття іноземною мовою. По-четверте, сюжет повнометражної стрічки часто перевантажений подіями, що швидко змінюються, а серіал відрізняється плавністю сюжету. У серіалах, як правило, розглядаються побутові ситуації, що можуть зустрічатися в повсякденному житті та обов'язково стануть у нагоді тим, хто їх переглядає.

При доборі відеоматеріалу для студентів викладач має враховувати ряд важливих критеріїв:

- наявність базових знань студентів;
- відповідність рівню іношомовної комунікативної компетентності;
- сучасність відеоматеріалу;
- наявність соціокультурної та соціолінгвістичної інформації [3].

Існує багато алгоритмів роботи з відеофільмами. Загальний алгоритм передбачає: вибір фільму або серіалу, його перегляд без звертання уваги на незнайомі слова; повторний перегляд фільму або серії з телесеріалу.

Методисти рекомендують починати перегляд з уже відомих фільмів або телесеріалів, що були озвучені рідною мовою. Для кращого розуміння і запам'ятовування лексики необхідно включати субтитри англійською мовою, що дає можливість задіяти також і зорову пам'ять для опанування лексики. Під час перегляду необхідно періодично зупиняти фільм, повертатися назад, щоб переглянути незрозумілий епізод, а іноді повторити фрази разом з героями фільму.

Студентам необхідно рекомендувати переглядати серію двічі (можливо, і більше разів), що сприятиме кращому запам'ятовуванню нових слів, їхньої вимови; а також цікавих фраз, виразів, ідіом, тощо [2].

При використанні фільму (або серії) на заняттях іноземної мови необхідно дотримуватися таких критеріїв:

- ступінь зрозумілості фільму;
- наскільки сюжет фільму підходить певній аудиторії;
- обсяг мовленнєвого матеріалу;
- обсяг країнознавчого матеріалу;
- наявність субтитрів;
- сучасність фільму та ін.

Методисти рекомендують дотримуватися трифазової схеми роботи:

- 1) до перегляду (pre-viewing);
- 2) під час перегляду (while viewing);
- 3) після перегляду (post-viewing/follow-up) [4].

Перша фаза має підготовчий характер. На цьому етапі можна використовувати вправи, що дадуть можливість студентам здогадатися, про що буде фільм або епізод.

Під час перегляду можна працювати з сюжетною лінією та персонажами. Наприклад, перегляд фрагментів малими групами, виокремлення певних деталей, транскрибування, знаходження сленгу, ідіоматичних фраз тощо. Такі вправи допоможуть краще зрозуміти фільм, ідіоми, сленг та інше, що важливо для опанування мовою й використання її під час спілкування з носіями.

На заключному етапі (після перегляду фільму) можна використовувати вправи на альтернативний вибір (True/False), множинний вибір (multiple choice); пошук відповідей, упорядкування, заповнення пропусків, розв'язання проблеми, рольова гра, групове обговорення, тощо.

Можна запропонувати студентам написати твір (опис, міркування) або рецензію на фільм.

Наведемо приклад методичної розробки завдань до однієї з серій сучасного американського серіалу "Freud", запропонованої студентам для перевірки розуміння та засвоєння нової лексики, з якою вони зіткнулися під час перегляду епізоду.

З метою мотивації та зацікавлення студентів викладач пропонує низку питань, що змушують замислитись і зосередити увагу під час перегляду однієї із серій фільму.

Чи занурювався ти будь-коли в таємниці несвідомого? Чи намагався зрозуміти себе й поринути у найпотаємніші куточки розуму. Хто знає, можливо, там знаходяться відповіді на питання, що споконвічно турбують людство: Хто ми? Яка наша роль у цьому світі? Що було, та що чекає на нас? Погодьтеся: людський розум – це найвеличніша таємниця природи. Відповіді на подібні питання свого часу намагався знайти видатний австрійський психолог, психоаналітик та нейролог Зігмунд Фрейд.

Давайте ризикнемо та поринемо в таємниці несвідомого завдяки новому захоплюючому біографічному серіалу від Netflix – "Freud".

Для того, щоб глибоко зануритися в сюжет і почути тихий та глибокий голос Фрейда, що шепоче, дослухатися лише його слів, для вас підготовлено добірку необхідної лексики та цікаві завдання до тексту.

(Усю серію було поділено на часові епізоди й до кожного з них запропоновано різного типу завдання)

EPISODE 1.01

«Hysteria»

PART I. Підготовка до занурення в гіпноз [00:00:11 - 00:14:50].

1. Combine the following sentences with their translation:

	A		B
1.	Only my voice and the pendulum.	1.	Усе інше зникає.
2.	Everything else disappears.	2.	Її переїхала карета, запряжена кіньми.
3.	She was run down by a horse-drawn carriage.	3.	З того моменту ви не вимовили ані слова.
4.	Ever since then, you haven't spoken a single word.	4.	Тільки мій голос і маятник.
5.	You're protecting her, holding her hand.	5.	Ви закричали, але вона вас не почула.
6.	And you screamed, but she didn't hear you.	6.	Ви захищаєте її, тримаєте за руку.
7.	Revoice it now.	7.	Вимовіть це зараз.

2. Choose the correct preposition from the box.

on up over of at under off

- Does it help to have my pocket watch swinging in front _____ your face?
- You saw your daughter being run _____.
- And do something with that painting! Hang it _____.
- You're putting _____ quite a charade for them.
- Laughed _____, naturally, by those haughty fools.
- We both know I'm not _____ hypnosis.
- I can't close _____ the whole building for this long!

3. Translate the words below:

landlord	impolite
tenant	rent
naughty	beware
to owe	summon
virility	side effects

awake at save up nerve wounds cloth for to up

4. Complete the dialogue using words in the box [00:11:40 – 00:12:22]:

- Don't just stand there! Do something, man! Come on!
- Stop the bleeding! Get some _____. (cloth)
- Stay _____! Can you hear me? (awake)
- Where is the injury?
- Stab _____ in the genital area. (wounds)
- What are you waiting _____? (for)
- Look _____ me. Stay _____ me. (at/with)
- Listen _____ my voice. (to)
- It's too late.
- She's sliced _____ internally. (up)
- I'm not a surgeon, but even the best couldn't have done anything to _____ her.

(save)

- And you have the _____ to call yourself a doctor. (nerve)

PART II. Дізнайся більше про головних героїв [00:14:50 – 00:31:40].

5. Who said that? Choose the correct answer.

I owe half the city a favour.

- a. Sigmund Freud
 - b. Arthur Schnitzler
 - c. Lenore
 - d. Otto Kiss
2. I'm just a Jew and even in my guild, I'm regarded as maladjusted and a charlatan.
 - a. Sigmund Freud
 - b. Prof Theodor Meynert
 - c. Sophia
 - d. Alfred Kiss
 3. I'm a Hungarian in Vienna. Tolerated at best.
 - a. Dr. von Schönfeld.
 - b. Clara
 - c. Sophia
 - d. Alfred Kiss
 4. You and hocus-pocus are never far apart.
 - a. Dr. von Schönfeld.
 - b. Clara
 - c. Prof Theodor Meynert
 - d. Sigmund Freud
 5. Clara, you were so young at the time.
 - a. Dr. von Schönfeld.
 - b. Fleur
 - c. Sophia
 - d. Alfred Kiss
 6. That imbecile!
 - a. Dr. von Schönfeld.
 - b. Breuer
 - c. Prof Theodor Meynert
 - d. Sigmund Freud

6. What is true about Sigmund Freud?

1. He works part-time in the psychiatric unit of the General Hospital, under Professor Dr. Theodor Meynert.
2. He is a friend of Dr. von Schönfeld.
3. He opened his own organisation.

4. He was a student of Dr. Jean-Martin Charcot.
5. He was on a study trip to Berlin for one year.
6. He is the founder of hypnosis therapy for hysterical women.
7. He is married.
8. His hypnosis practice was a fraud.
9. He was addicted to cocaine.
10. He was very praised among other doctors.

7. Complete Sigmund Freud's speech. [00:25:26 – 00:27:43].

The hysteria, as poorly defined and _____ (multi-faced) as it is not a physiological disease of the brain. Nor is it in any way a _____ (cry) for attention. It is an _____ (emanation) of that which I define as the _____ (unconscious). My consciousness is a _____ (solitary) light. A candle caught in a _____ (draught). It flickers. One minute this way, then the other. Everything else lies in the _____ (shadows). Everything else lies within the unconsciousness. But they are there. The other _____ (rooms). Niches, gangways, trapdoors, hallways. At all times. And everything that lives _____ (inside) of us... everything that _____ (wanders) around within us... it's all here. It acts, it lives _____ (within) the house that is me. Instinct, eros, taboos. Forbidden _____ (inner) thoughts. Forbidden inner _____ (desires). Our inner thoughts that we not in daylight are prepared to see, as we have _____ (suppressed) them out of the daylight. They dance around us out of the daylight. They trick us... and _____ (stalk) us. They whisper. They flaunt themselves. They make us afraid. They make us crazy. They make us _____ (hysterical).

PART III. Глибокий вдих. Видих. Ви заплющете очі. Ви чуєте ритм? [00:31:40 – 00:55:31].

8. Answer the questions.

- Why did Lenore react differently during the final hypnosis session? (I really drummed the story into you. It's because of touch. I touched you.)
- By which circumstances did Inspector Kiss and Georg von Lichtenberg get acquainted with each other? (They were both on war in the battle in Maglaj on the Bosna river.)
- What was Sigmund Freud talking about while saying: «They trick us... and stalk us. They whisper»? (Forbidden inner desires. Our inner thoughts that we, not in daylight, are prepared to see, as we have suppressed them out of the daylight.)
- What do neurologist deal with? (They cure people from psychological diseases and investigate the work of human's brain)
- Why did Fleur ask Freud for the hypnosis session? (She felt like she some parts of her memory had vanished when she woke up and she needed to restore them).
- Who Fleur chased away in the tunnel? (She was following Clara).

9. Have you ever experienced hysteric seizure in your life?

Do you want to become an expert in Freud's works and researches, or you've already got to know some of them?

Такі завдання допомогли студентам зануритися в атмосферу фільму, звернути увагу на цікаві фрази, вирази, що можуть бути використані в повсякденному спілкуванні іноземною мовою. Крім того, поетапне опрацювання серії дозволяє зосередити увагу на важливих для розуміння моментах фільму.

Для кращого опанування лексики також були розроблені флеш-карти з найбільш уживаними та цікавими словами, що стануть у нагоді студентам.

Висновки. Фільми та серіали являють собою цінний автентичний матеріал для опанування іноземної мови, формують навички аудіювання (вимова, інтонація, наголос); виступають наочною ілюстрацією усіх компонентів мовленнєвої поведінки носіїв мови (жестів, міміки, поз, способів виявлення емоцій у різних ситуаціях спілкування).

Усі ці фактори допомагають студентам не лише вивчити іноземну мову, а й сприяють формуванню культурологічної компетентності.

Запропонована методика удосконалення комунікативної компетентності студентів, на нашу думку, є достатньо продуктивною, оскільки підвищує мотивацію і таким чином забезпечує формування навичок сприйняття мови на слух (аудіювання); покращує словниковий запас студентів, розвиває навички розуміння і складання речень іноземною мовою. Подальшого дослідження потребують питання якісного відбору художніх фільмів та серіалів і впровадження ефективного комплексу вправ, що сприятимуть удосконаленню іншомовної комунікативної компетентності студентів.

Список використаних джерел:

1. Алейникова М. И. Видеофильмы как средство обучения иностранному языку. *Перспективы науки и образования*. 2015. № 6 (18). С. 87–90.
2. Антонова И. В. Просмотр аутентичных художественных фильмов, как способ совершенствования коммуникативной компетенции в области английского языка. *Молодой ученый*. 2011. № 6. Т. 2. С. 119–122.
3. Лемешко О. В., Лемешко В. В. Використання автентичних відеосюжетів професійної спрямованості у процесі вивчення англійської мови курсантами ВВНЗ. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Педагогічні науки*. 2015. № 3. С. 84–100.
4. Allan, M. *Teaching English with video*. – Longman, 2006. Cooper, Richard.
5. Stempleski S. Video in the ESL classroom: Making the most of the movies. *ESL Magazin*. 2000. March/April. Pp. 10–12.

References:

1. Alejnukova, M. I. (2015). Videofil'my kak sredstvo obucheniya inostrannomu yazyku [Films and videos as the means of teaching a foreign language]. *Perspektivy nauki i obrazovaniya*, 6 (18), 87–90 [in Russian].
2. Antonova, I. V. (2011). Prosmotr autentichnyh hudozhestvennyh fil'mov, kak sposob sovershenstvovaniya kommunikativnoj kompetencii v oblasti anglijskogo yazyka [Watching authentic fiction films as a way to improve English communication skills]. *Molodoy uchenyj*, 6, 2, 119–122 [in Russian].
3. Lemeshko, O. V., & Lemeshko, V. V. (2011). Vykorystannia avtentychnykh videosiuzhetiv profesiinnoi spriamovanosti u protsesi vyvchennia anhliiskoi movy kursantamy VVNZ [Occupation related authentic video material as a mean of teaching the English language for VVNZ cadets]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Pedagogichni nauky*, 3, 84–100 [in Ukrainian].
4. Allan, M. (2006). *Teaching English with video*. Longman [in English].
5. Stempleski, S. (2000). Video in the ESL classroom: Making the most of the movies. *ESL Magazin*, 10–12 [in English].

Stetsenko N. M.,

orcid.org/0000-0001-7465-0426

Stetsenko D. V.,

orcid.org/0000-0002-3698-4414

TEACHING STUDENTS A FOREIGN LANGUAGE BY INCORPORATING MODERN AMERICAN TV SERIES

This article covers the peculiarities of incorporation the new American TV series into the educational process of teaching English as a foreign language. It has been stated that teacher needs to improve methodological materials in order to succeed in applying new teaching methodology. Besides printed books and or audio material, teacher may use some English films, including modern American TV series. It has been proved that TV series have some advantages over movies, because they possess authentic language and short timing that better keep student's attention on specific topic and make the whole episode understanding easier. These factors make students watch the episodes routinely

and at this pion ensure their systematic language practice. While watching students are encouraged to listen to the colloquial, real life conversations, distinguish dialects variations; understand the use of idioms and phraseological phrases according to the context; look at actors mimic and gestures. Films and TV series provide the opportunity to get acquainted with culture and traditions of native speakers, their common way of life. Moreover, authentic films improve students' pronunciation, listening and speaking skills, while enriching their vocabulary. Subtitles may help in better understanding audio material as students listen and read a text at the same time. Choosing the material, attention should be paid to such criteria as: basic students knowledge; corresponding level in language confidence; modern video material; knowledge of cultural, linguistic and social peculiarities.

Methodologists recommend to follow these three steps while conducting a lesson: pre-watching step; tasks during watching step; after watching step. There is a methodological example based on the episode of TV series "Freud", that shows how to incorporate enlisted three steps into one lesson. We believe that proposed method to operate video material at a lesson is highly effective, as it keeps students more engaged and motivated to study a foreign language and as a consequence improves listening and speaking skills, enriches vocabulary and provides clearer understanding how meaning and sentences are constructed.

Key words: foreign language, TV series, authentic video material.

Дата надходження статті: 17.01.2020 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Омельчук С. А.

УДК 378:355.23

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi45.95>

Шагова О. Ю.;

orcid.org/0000-0003-4851-6631

РЕЗУЛЬТАТИ СТАТИСТИЧНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті порушено питання професійної підготовки офіцерських кадрів, яке разом із модернізацією оборонного сектору також зазнає змін. Запропоновано один з перспективних шляхів забезпечення високого рівня такої підготовки – упровадження в освітній процес вищого військового навчального закладу авторської моделі формування готовності майбутніх офіцерів Збройних Сил України до застосування STEM-технологій у професійній діяльності.

Акронім STEM (від англ. Science – природничі науки, Technology – технології, Engineering – інженерія, проектування, дизайн, Mathematics – математика) виявляється в поєднанні міждисциплінарних практикоорієнтованих підходів до вивчення природничо-математичних дисциплін.

Представлено результати перевірки відмінностей між даними експериментальної та контрольної груп наприкінці формувального етапу дослідження рівнів сформованості готовності офіцерських кадрів до застосування STEM-технологій («майстер», «виконавець», «початківець»).

Наочно відображено позитивну динаміку змін у зазначених рівнях між даними на початку та наприкінці експерименту в обох групах. Окрім цього, при порівнянні кінцевих результатів груп між собою з'ясовано, що спостерігається значна відмінність. При цьому ми вважаємо, що це пов'язано зі впровадженням авторської моделі формування готовності майбутніх офіцерів ЗС України до застосування STEM-технологій у професійній діяльності.

*© Шагова О. Ю.